

Handläggare
Anna Sandahl
Sanna Mäkinen
Samhällsbyggnadsavdelningen

Diarienummer
212TN/15

Tekniska nämnden

Ansökan om revidering av Stavsnäs vattenskyddsområden, gränsdragning och skyddsföreskrifter.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta att:

1. bifogad revidering av vattenskyddsområde med föreskrifter och skyddsområdesgränser för Stavsnäs vattentäkt översänds till Länsstyrelsen för fastställande.

Beslutsnivå

Kommunfullmäktige

Sammanfattning

Värmdö kommun reviderar två befintliga vattenskyddsområden i Stavsnäs, *se figur 1 i Tekniska beskrivningen för orienteringskarta*, för att grundvattentäkterna ska få ett fullgott skydd enligt gällande lagstiftning. I revideringen ingår omarbetade skyddsområdesgränser och skyddsföreskrifter, de två befintliga vattenskyddsområdena i Stavsnäs föreslås ersättas av ett nytt. Länsstyrelsen fastställer vattenskyddsområden.

Bakgrund

Det finns idag två vattenskyddsområden i Stavsnäs, *se figur 2 i Tekniska beskrivningen*. Det nedre antogs 1976 utifrån underlag som arbetats fram i slutet av 1960-talet. Det övre skyddsområdet antogs 1981 utifrån underlag som arbetats fram i slutet på 1970-talet. Skyddsföreskrifter reglerar åtgärder inom vattenskyddsområdena.

Sedan vattenskyddsområdena antogs har lagstiftning och råd om hur vattenskyddsområden utarbetas och vad som ska ingå i skyddsföreskrifter utvecklats. Idag finns större kännedom om grundvattnet i Stavsnäs.

Vattenskyddsområdenas nuvarande gränsdragningar säkerställer inte en långsiktig skydd för grundvattentakten, skyddsföreskrifterna är otidsenliga.

Ärendebeskrivning

Sedan antagandena av de befintliga skyddsområdena har ett antal faktorer förändrats eller tillkommit i frågan om vattenskyddsområden:

- Vattenmyndigheten för Norra Östersjön förtydligar kommunens ansvar i Åtgärdsprogram 2015-2021 (samrådsversion 2014) att alla allmänna vattentäkter som ger mer än 10 m³/dygn eller levererar till fler än 50 personer ska skyddas i enlighet med dagens krav. Enligt åtgärdsprogrammet har kommunen en skyldighet att säkerställa ett långsiktigt skydd för den nuvarande och framtida dricksvattenförsörjningen. Det gör ingen skillnad att tekten är reservvattentäkt sedan hösten 2014.
- VAS-rådet, som verkar för vatten- och avloppssamverkan i Stockholms län, identifierade och pekade 2009 ut det stora behovet av revidering av de två vattenskyddsområdena, med hänsyn till aktuell lagstiftning och aktuella risker.
- Nya principer för avgränsning för vattenskyddsområden har meddelats av Naturvårdsverket i Allmänna råd (NFS 2003:16) och i Naturvårdsverkets handbok "Vattenskyddsområde – Handbok med allmänna råd" (Handbok 2010:5). Enligt dessa bägge vägledningar ska riskanalyser genomföras som också ligger till grund för avgränsningen av vattenskyddsområdet. Tidigare låg enbart grundvattnets uppehållstider till grund för avgränsningen. I de nya vägledningarna har inre- och yttre skyddszon ersatts med primär-, sekundär- och tertiär skyddszon.
- Tekniska beskrivningen som ligger till grund för revideringen av vattenskyddsområdena påvisar att en ökning av vattenskyddsområdets yta är nödvändig. Från att ha haft två nivåer av skyddszoner är förslaget att ha tre nivåer, primär-, sekundär och tertiär skyddszon där föreskrifterna är striktast i primär skyddszon om lättare i tertiär skyddszon.
- Enligt Naturvårdsverkets handbok 2010:5 har vattentäkterna i Stavsås värdeklass *högt till mycket högt skyddsvärde*.
- Inrättande av vattenskyddsområde är en åtgärd som bidrar till att uppfylla det regionala miljömålet *Grundvatten av god kvalitet*.
- Gällande skyddsföreskrifter för de två befintliga vattenskyddsområdena är fastställda 1976 och 1981 enligt då gällande vattenlag från 1918. Skyddsföreskrifterna kan därför anses vara otidsenliga. Skyddsföreskrifter idag bör vara fastställda enligt Miljöbalken utifrån Naturvårdsverkets Allmänna råd (NFS 2003:16) och "Vattenskyddsområde – Handbok med allmänna råd" (Handbok 2010:5).
- Grundvattenförhållandena är bättre kända idag än när skyddsområdena fastställdes. SGU har gjort undersökningar under 1990-talet och ytterligare undersökningar har gjorts i och med en nyligen utförd vattendomsansökan.

- Riskbilden för grundvattnet ser annorlunda ut idag än för 30-40 år sedan.

Ansökan innehåller en teknisk beskrivning av vattentäkten, med grundvattenförhållanden, avgränsning av vattenskyddsområdet med skyddsområdeskarta, skyddsföreskrifter och riskanalys.

Enligt miljöbalken har kommunen och Länsstyrelsen rätt att fastställa vattenskyddsområde med föreskrifter för att skydda grund- eller ytvattenförekomster som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

Bedömning

Förvaltningen föreslår att bifogat underlag översänds till Länsstyrelsen för fastställande. Utifrån de skäl som redovisas är det angeläget att de två äldre vattenskyddsområdena för Stavsnäs grundvattentäkter revideras, både med hänseende till geografiskt utbredning och föreskrifternas innehåll, och ersätts med ett nytt. Detta för att säkerställa ett långsiktigt skydd för grundvattentäkterna och att uppfylla gällande lagkrav som åligger kommunen. Det är viktigt för de boende i området att rätt skyddsnivå gäller för vattenskyddsområdet. Skyddsnivån ska varken vara för hög eller låg utan spegla skyddsbehovet.

Det nya vattenskyddsområdets gränser och skyddsföreskrifter är framarbetade utifrån gällande råd och anvisningar från naturvårdsverket samt fastställs med stöd i Miljöbalken.

Att skyddsområdet ökar i yta är befogat, det beror det på att ytterligare en brunn är anlagd, att kännedomen om grundvattnet är bättre och att kriterier för hur man avgränsar vattenskyddsområden är förändrade.

Zonindelningen är förändrad från nuvarande skyddsområden. I förslaget finns tertiär skyddszon vilket är motiverat utefter vattnets skyddsbehov.

Grundvattenmagasin i den storleksordning som finns i Stavsnäs är mycket ovanliga i dessa kustområden. Då det generellt finns en brist på sött vatten som är lämpliga för dricksvattenförsörjning i kustområdena så har själva grundvattenmagasinet ett stort, bestående värde, oavsett dagens användning. Grundvattenkvaliteten är god, endast begränsad behandling behövs.

Ekonomiska konsekvenser

Vid bortfall eller vid begränsad leverans av dricksvatten från Stockholm Vatten och/eller Ingarö vattenverk är det av stor vikt att ha reservvattentäkter av god kvalitet. Värmdö kommun har idag endast täkterna på Stavsnäs/Djurö i reserv. En ekonomisk värdering av detta är inte gjord, men värdet bedöms som stort.

Konsekvenser för miljön

Skyddsföreskrifter förhindrar helt eller minimerar utsläpp till mark av exempelvis avloppsvatten och kemikalier. Det kan också förhindra vissa typer av verksamhet som kan ha negativa konsekvenser för miljön exempelvis grustag eller etablering av industriell verksamhet inom primär skyddszon. Sammantaget ger ett vattenskyddsområde positiva konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

För att kunna utföra vissa åtgärder inom ett vattenskyddsområde kan det krävas tillstånd eller dispens från vattenskyddsföreskrifterna. Dessa kan förenas med villkor som kan innebära ökade kostnader för att kunna utföra åtgärden. En dispensansökan, som alltid ställs till länsstyrelsen, kan dessutom få nekande besked.

Ansökan om att anta vattenskyddsområde ställs till Länsstyrelsen som kungör ärendet och inhämtar synpunkter från sakägare och myndigheter (Sveriges geologiska undersökning, Naturvårdsverket, Trafikverket, Bygg- miljö och hälsoskyddsnämnden med fler). Kommunen har en möjlighet att bemöta yttrandena innan Länsstyrelsen beslutar i ärendet.

Efter eventuellt fastställande av skyddsområde kungörs beslutet av Länsstyrelsen. Sakägare har rätt att överklaga beslutet till regeringen, dock gäller beslutet trots att en överklagan är gjord.

Vattentäkterna som skyddas i Stavnäs fungerar som reservvattentäkter. Det innebär att i händelse av minskad eller utebliven leverans av dricksvatten från Stockholm vatten och/eller Ingarö Vattenverk kan dessa täkter tas i bruk. I praktiken gör det att medborgare i Stavnäs och på Djurö är säkrade dricksvattenleverens. Det betyder även, i en händelse att dricksvattenleveransen är begränsad, att medborgare på Värmdö fastland kan erhålla en större mängd vatten om Djurö och Stavnäs är självförsörjande.

Konsekvenser för barn

Att skydda grundvatten för framtida möjlighet till dricksvatten ger framtidens barn samma möjlighet som dagens barn har till en säker dricksvattenförsörjning.

Ärendets beredning

Ärendet är berett av samhällsbyggnadsavdelningen.

Framtagande av skyddsföreskrifter har skett i samråd med Bygg- och miljöavdelningen. Länsstyrelsen är informerade om arbetet, länsstyrelsen har även fungerat rådgivande under arbetets gång.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
	Teknisk beskrivning	Bilaggs
	Bilaga 3, föreslagna skyddsområdesgränser	Bilaggs
	Bilaga 4, föreslagna skyddsföreskrifter	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

VA och renhållningsenheten
Bygg- och miljöavdelningen

Samhällsbyggnads- och tillväxtsektorn

Carina Molin
Samhällsbyggnadschef

Majken Elfström
VA- och renhållningschef